

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Pogodbena pisma.

Časa, kakor je v predpustu, v celem letu ni in nobenokrat se ne sklenó pogodbe toliko imenitne, kakor ravno v tem času. Kakor še je namreč pri nas, na kmetih, godé se ženitve iz večine v predpustu in vsled njih izročé tudi stariši radi ali vsaj navadoma svoja zemljišča, na katerih so dosehmal sami gospodarili, sinu ali hčeri.

Za to je treba pisem, taci, ki določijo na tanko, kaj da so stariši sinu ali hčeri izročili, kaj pa si za-se obdržali ali tudi za druge otroke izložili. Tako pismo skorej nikoli ni dovolj natančno.

Ne more se reči, da bi v obče naši kmetje bili v tem, kako da so taka pisma imenitna, malo izvedeni; ne, kmetje si to, predno pridejo v uradnijo, v kateri se ima tako pismo storiti, že dobro prerajajo in vsaj v svoji glavi imajo to že vse gotovo. Tako tudi v uradnji povejo; včasih pač to ni vse, kakor zahteva postava, ali kmetje menijo, da je to, kar so si namislili in o čemer so se med seboj pogodili, vse prav in za-nje tudi dobro.

Enako imajo tedaj tudi v mislih, kedar se v uradnji c. kr. notarja ta reč pogaja in zapisuje. Izmed sto jih tudi devetindevetdeset misli, da stoji to v pismu, katero podpišejo ali vsaj podkrižajo, popolnem tako, kakor so se med seboj pogodili. In veselo je potlej gostovanje in prvi meseci tekó še pozneje tudi kolikor, toliko veseli, toda čez pol leta, čez eno leto zasúče se vse to narobe. Kreg in prepri in pretepavanje so med najbližjo žlahto le preveč v navadi.

In zakaj? Za to, ker ali mladi ne držé tega, kar so si stariši izgovorili ali pa terjajo stariši od mladih več, kakor jim je ta ali oni povedal, da stoji v pismu, v juterni, ki se je pred ženitvo v tej ali uni uradnji naredila.

Tako pismo, juterna gre potlej od rok do rok in vsak ga drugače razlaga, iz večine razlaga se

ona seveda na ljubo temu, ki ravno prosi razložjenja, tedaj na ljubo starišem, kedar ga prinesó stariši v razložjenje, in sinu ali hčeri, kedar si ga dasta ona razložiti.

Uzrok temu pa je pri nas največkrat to, da se tako pismo, juterna napravi nemški, po stari obliki, ne gledé na to, kako da ste se stranki pogodili. Pač se strankam vsako tako pismo prebere in tudi slovenski razloží, toda slovenski le površno, tedaj čisto lahko tako, kakor so se stranke ustmeno pogodile, ali v pismu, v juterni stoji stvar tako, kakor jo je pisar umel ali se ona z načrtom, kakor je po postavi in torej v navadi, strinja ne pa tako, kakor se je bilo dogovorilo.

Posledica vsega je potlej le ena — tožbe in to take, ki požró veliko denarja, v družinah pa so vedno netilo grdi, razprtij in večnih sovraštev. Pomoči v njih ne najde noben advokat, naj bi stvari tudi v malem in tedaj cenó rad dokončal. Kar stoji v pismu, to velja, in vse drugo je prazno besedovanje.

Ležje bi se pa vse to poravnalo, ko bi se pisma, juterne pisale, kar že terja zdrava pamet in česar še le nespamet noče priznati, slovenskim strankam slovenski. Vsega, kar stoji v takem pismu, bi še pač tudi tedaj vsak ne umel, kajti pisma so kratka, določna in torej jih tudi navadni človek ne more v prvem hipu zapopasti, toda toliko bi gotovo razumel, ali stoji v njih to, kar je sam izgovoril in potlej doma, ko bi jih prebiral ali pa si jih dal prebrati, prec bi videl, kaj stoji v njih in kaj ne. Tako bi tudi lahko razsodil, ali se mu godéva krivica, ali pa bi bolje storil, ko bi odjenjal.

Da mu kdo slovensko pismo prebere, take prebere, da dobi sam prepričanje: tako stoji v pismu in ne drugače, za to mu ne bo nobene težave. Celo drugače pa je z nemškim pismom. Kdo ve, če je on, ki tako pismo prebere, v taci rečéh veččak, in če tudi je, ali pa pismo tudi tako tolmači, kakor je prav? O tem ima člo-

vek zmerom lahko svoje dvome in zato ne pride, vsaj do srečnega konca ne pride lahko.

Mi pa po tem takem tudi iz vsega srca želimo, da ne sklenó posehmal naši kmetje nobene pogodbe drugače, kakor slovenski. Vsem tožbam še zavoljo tega sicer ne bode konec, saj se tudi Nemci pri svojih nemških pismih, ki jih imajo že dolgo, ne ubranijo vseh tožeb, ali nepotrebnih, dragih tožeb bode veliko manj v prvem hipu, ko se bodo pri nas vse pogodbe sklepale slovenski.

Kar pa tudi ni brez pomena, kričaveč, kakor so med nami nemški ali še bolj nemškutarski notarji in njih pisarji, bode po času čedalje manj in življenje postane nam zopet mirno: Slovenec bo, kar dosehmal ni, svoj gospodar na svoji zemlji.

O naši enakopravnosti.

Braslovče, konec januarja 1886.

Kako da se jezikovna ednakopravnost pod Taffe-jevo vlado praktično izjavlja, kaže med drugimi tudi ta-le razsodba:

Na ponovljena zahtevanja krajnega šolskega sveta v Braslovčah, naj se mu vsi ukazi od strani okrajnega šolskega sveta na Vrnskem izdajajo v slovenskem jeziku, izdal je ta razsodbo od dne 26. nov. 1884, broj 193, ki naklada krajnemu šolskemu svetu dolžnost, da mora sprejemati in stvarno reševati vse razpise, ki mu dojdejo od okrajnega šolskega sveta v nemškem jeziku, naj se že potlej objavljajo v taistih ukazi c. kr. deželnega šolskega sveta, ali pa naredbe, ki izhajajo iz lastne inicijative okraj. šolskega sveta. Zoper to razsodbo vložil se je priziv na c. k. deželni šolski svet v Gradcu; v njem se je zahtevalo, da se vniči razsodbe s prvega mesta ter primora okraj. šolski svet na Vrnskem na to, da občeje s krajnim šolskim svetom v Braslovčah v vseh rečeh in izključljivo v slovenskem jeziku. Pri utemeljevanji priziva se je povdarjalo vzlasti, da vsi člani krajnega šolskega sveta, razven veronaučnega učitelja, nadučitelja in krajnega šolskega nadzornika ne umejo prav nič nemški, temveč da umejo le slovenski kot materni jezik, da nobena postava ne določuje, da bi morali udje krajnega šolskega sveta umeti ukaze višjih oblasti, marveč da član IXX. državnih osnovnih postav priznava ednakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, uradu in v javnem življenju. Ako člani krajnega šolskega sveta ne umejo nemški, pa jim tega znanja tudi nobena postava ne nalaga, smelo bi se uže po naravnem pravu — ako nam v resnici nedostaja pozitivnih zakonov — zahtevati, da občeje višje oblastvo s podrejenimi mu oblastvi v taistem jeziku, kateri je tem znan, in če se oblastva sama med seboj ne razumejo in kaj

je temu posledica, kakor da se mora uradovanje nehati.

Sicer so pa oblastva vstvarjena zavoljo ljudstva, a ne ljudstvo zavoljo oblastev, v tej doslednosti zapopadena je tudi dolžnost višjih oblastev, znati in rabiti jezik, s katerim se doseže sporazumljenje z nižjo oblastjo in ljudstvom. —

Tako utemeljeni priziv pa je visoki c. k. deželni šolski svet v Gradcu z razsodbo od dne 13. avgusta 1885, broj 3249 zavrget z utemeljevanjem, da se od ene strani morajo krajni šolski sveti brezpogojno smatrati za dolžne, sprejemati in reševati vse spise, ki so jim od okrajnega šolskega sveta došli, to pa z ozirom na postavno, določeno razmirje sploh, po katerem so krajni šolski sveti podrejeni okrajnim šolskim svetom; od druge strani pa, da se mora zahtevanje, naj se okrajni šolski svet v občevanju s krajnim šolskim svetom poslužuje izključljivo le slovenskega jezika značiti kot postavno popolnem neutemeljeno, ker se iz nobenega postavnega predpisa ne more izvajati dolžnost okrajnega šolskega sveta, da se poslužuje slovenskega jezika v uradnem poslovanju krajnim šolskim svetom, ki se mu podrejuje. Ta razsodba toraj označuje, kako se Slovencem meri, kako se v zgola slovenskih okrajih južnostajerskih tolmači narodna ravnopravnost Slovencev. O tej originalnej razsodbi in njeni plitvi argumentaciji, bilo bi mnogo pisati, a ker je kritikovati, kadar gre za slovensko reč, nevarno, naj si častiti bralec sam napravi komentar.

Prosim pa častite gospode slovenske poslance, naj si tudi navedeno razsodbo zapomnijo in delajo na odličnem mestu v to, da izostanejo nam takošnje razsodbe v bodoče in da ne bo nam za vsako trohico narodne ravnopravnosti treba tolikošnjega brezprimernega prizadevanja. Pač ni treba, da se nam pot pri rabi domačega jezika po oblastvih samih v toliki meri ovira, marveč le olajša. —n.

Gospodarske stvari.

Kako na Angležkem teleta vzrejajo.

Mnogo je pri nas kmetovalcev, ki mislijo, da je njihov dobiček toliko večji, kolikor prej mlada teleta izpod doječe krave spravijo. V Angleških mlekarijah pa imajo o tej stvari vse druge misli, da si tudi je mleko, kakor znano, mnogo dražje, kakor pri nas. Zato mislimo, da bode naše častite bralce zanimalo, ako jim povemo, kako na Angležkem mlada teleta vzrejajo.

Samo v malo gospodarstvih, v katerih se izključljivo le z mlekarstvom pečajo, se teleta

skozi celo leto kotajo. Sicer je pa navadni čas telečjega kotanja od meseca oktobra do konca marca. Telice se pusté navadno nekaj prej, da storijo, kakor krave. Redkokdaj se tele tako dolgo pri stari kravi pušča, da zamore že kaj trde hrane k sebi vzeti. Tako se ravna le s telicami, ki niso za mlečne krave v mlekarijah namenjene, kajti v obče to ni ekonomično. Drugi puščajo mlado tele 7—10 dni pri materi sesati in ga potem iz roke izredijo. Največ jih je pa, ki tele brž, ko se je izkotalo, začnejo napajati. Iz početka dobiva tele vsak dan po dvakrat, kolikor ga hoče, novo molzenega mleka, ki se po 4—6 tednih s sladkim posnetim mlekom nadomesti. Vendar mora pa ta prestop počasno se goditi tako, da se vedno nekaj posnetega mleka novo namolzenemu prilije.

Primerno je posneto mleko brž po posne-manju zvariti, da delj časa sladko ostane, kar se lahko tako zgodi, da se posoda s posnetim mlekom v večjo z vrelo vodo napolnjeno posodo postavlja. Nekateri posneto mleko varijo in ga tako celi teden dolgo sladkega obdržijo.

Posestnik velike mlekarije, ki mleko skozi teden dni namolzeno prodaja, nedeljsko mleko pa za svoje potrebe obrne, to mleko v ponedeljek zvari in od njega vsak dan odločen del teletom daje. Navadno je to mleko za cel teden zadosti, ko bi pa to ne seglo, dobiva vsako tele po dva litra novo namolzenega mleka, katerima se 1 liter vode prilije. Nekateri napajajo v prvih 2—3 tednih po trikrat na dan, drugi le po dvakrat.

Z drugo pičo se mora kolikor mogoče kmalu početi. Iz prva se sme seveda le malo pridjati. Mnogi dajejo to še predno je tele mesec dni staro, med tem ko drugi pred 6. ali 7. tednom tega ne pustijo. Kot primerne piče se smatrajo laneno seme, lanena prga, jedna ali druga umetno narejena telečja piča, katere se na Angleskem pogosto po fabriško pripravljajo, dalje slad, grah, bob, ječmenova moka itd. Vse te piče se pa teletom pokladajo v podobi pijače in se ne morejo nikdar dosti kuhati in z vodo stanjševati. Pokladajo se pa živinčetom le z mlekom pomešane in s početka z veliko previdnostjo, čim starejše tele postaja, tim več mleka se mu odteguje, in druge piče pridevlje.

Nekoliko čistega, sladkega sena mora vedno tako pred teletom biti, da more do njega brž, ko ga živinče more zavživati.

Telečji hlevi se morajo pravilno vsak dan in skrbno snažiti; suha in mehka nastelj se jim mora nastiljati, teleta se morajo zadostno gibati in se jim za čisti zrak v obilni meri skrbeti. Prepiha se morajo živalice skrbno varovati. S šestim mesecem ali pa še nekaj poprej se teleta od mleka popolnoma odstavijo in rezano seno, otrobi, lanena prga in druga dobra

piča, včasih nekoliko repe se jim odslej za naprej poklada. Repa se mora nakrhljati ali zrezati.

Teletom mlado travo dajati je nevarno; če se pa vendar le daje, se ji pa mora 0.5—1 kilo lanene prge pridjati, v prvih tednih ne sme jim je manjkati, dokler da se živinčeta trave privadijo. Navadno se smatra za krivo in napačno, teleta pod 6 tedni na pašo zaganjati in vsa teleta, ki ne rastejo krepko, ostajajo v hlevu. Ako se pa morajo na pašo spuščati tako jih je treba o vročem dnevnem času več ur v hlevu zadrževati in jih tukaj s krepilno pičo, senom, laneno prgo, moko otrobi itd. hraniti. Da se teletom te postranske klaje tudi ne polaga veliko, vendar pa prinaša vsakokrat veliko dobička.

Premišljena in obilna klaja vzreja vedno najboljše živali; vendar pa tudi najboljša in najskrbnejša strežba ne bode v stanu iz slabotnih živinčet kaj prida vzrediti.

Skušeni živinorejci priporočajo sledečo hrano: Novo molzeno mleko v prvih 13 dneh, posneto mleko s kuhano laneno moko lanenega semena do tretjega meseca, nekoliko sena, otrobi in lanena prga, ko že sama jedó. tako se teleta po mojih skušnjah najbolje vzrejajo. S četrtnim mesecem mleko odpade in daje se jim pijača iz lanene prge, seno, lanena prga in ječmenova moka noter do sedmega meseca in potem čvrsta paša brez postranske hrane.

Sejmovi. Dne 15. februarja v Račah, Sevnici, Ponikvi, Brežicah in v Žalcu; dne 16. febr. v Bučah. pri sv. Miklavžu, na Podplatu in pa v Vidmu.

Dopisi.

Iz Dunaja. (Izredna promocija.) Svečanost kakor je le redka na višjih šolah, — promocija g. Mat. Murka za doktorja modroslovja, — izvršila se je dne 8. t. m. jako sijajno. Vdeležilo se je svečanosti toliko znancev in prijateljev g. doktorja, da je bila dvorana natlačena in so morali oni, ki so pozneje prišli, ostati v prvi sobani. Tudi slov. državni poslanci so bili prišli. Ko je dekan filozofske fakultete v kratkih besedah razložil, kaj da sedanja promocija pomeni, imel je gosp. Murko slavnostno razpravo o rabi tujih besed. Razprava je zanimiva in se bo natisnila. Utegne tudi marsikomu prav priti. Za tem pa je rektor vseučilišča dr. Čižman svoje veselje izrekel nad tem, da ima priložnost marljivosti in vztrajnosti podeliti zaslužen plačilo in promotor prof. dr. Neumayer je sedaj izvršil promoviranje in g. doktorja vzel v prisego. Vladni zastopnik Kučera podari pa mu v imenu svetlega cesarja lep prstan z briljantom. Dr. Murko se je h koncu zahvalil in svečanost se je s tem dovršila. V

torek večer mu je „Slovenija“ priredila zabavni večer; slovenski drž. poslanci, dijaki in veliko drugih se ga je vdeležilo.

Iz Braslovč. (Ustanovljenje podružnice.) V nedeljo dne 31. januarja bil je v Braslovčah pri „Blažetu“ pogovor o ustanovitvi podružnice sv. Cirila in Metoda. Sklenilo se je, da se podružnica ustanovi in dotična prošnja na slavno ministerstvo odpošlje, kar se je drugi dan hitro zgodilo. Udov oglasilo se je nad sedemdeset, med temi 8 ustanovnikov in sicer gg.: F. J. Bohinec, dekan; Radoslav Hribernik, kaplan; Anton Vovšek, usnjari; Ant. Plaskan, trgovec; gdč. Ana Cene, zasebnica; vsi iz Braslovč; nadalje Josip Lipold, veleposelnik; Anton Goričar, c. kr. poštari iz Mozirja in Ivan Gabršek, okr. tajnik iz Vranskega. Gospod Ivan Prislan, kolar v Braslovčah, daroval je novemu društvu prav lepo podobo sv. Cirila in Metoda. V osnovalni odbor bili so voljeni sledeči gg.: F. J. Bohinec, predsednikom; Josip Lipold, namestnikom; Radoslav Hribernik, tajnikom; Franjo Rojnik, namestnikom; Ivan Vrankovič, blagajnikom in France Prislan, namestnikom. Tedaj se bo ustanovila vsaj v Braslovčah „Podružnica sv. Cirila in Metoda“, kar bo tudi nekaj, toraj smemo klicati: Vivat, creseat, floreat!

Iz občine Marija Gradec pri Laškem trgu. (O krajnem šolskem svetu.) Od jeseni leta 1884 imamo enorazredno šolo pri sv. Miklavžu nad Laškim. Ker je v to šolo le občina Marija Gradec všolana, je tedaj sploh le ta vse stavbene in druge stroške trpela in jih bode tudi odslej vedno sama trpeti morala. Prej ko je bila šola dogotovljena, je naša občina nad sedem tisoč za njo štela. Vse to so darežljivi občani radi storili, ker so prevideli, da je šole tamo v resnici potreba. Ali čudno, pa vendar resnica je, da tamošnji krajni šolski svet v slovenski občini nemško uraduje, da ima nemški uradni pečat, akoravno so udje sami Slovenci. Kdo je tega kriv? Več ali manj vsak ud krajnega šolskega sveta. Načelnik, sicer naroden mož in ob evem tudi občinski odbornik, se večkrat pritožuje, da dojdejo od okrajnega šolskega sveta sami nemški dopisi, kojih on ne razume, ali tega pa ne pomisli, da se bode to tako dolgo godilo, dokler bode on le nemško odgovarjal in nemški pečat pritiskal. Če je to uradovanje po volji ali proti volji načelnika in svetovalcev, tega mi ne vemo, najbrž pa še ni prišlo v nobeni seji do pogovora o tej zadevi, kar ni nikakor hvalevredno. Tem manj, ker stoji šola v slovenski, narodni občini postavljena in vzdrževana z denarji slovenskega kmeta ne pa z denarji nemškega šulvereina. Upamo in želimo tedaj, da si bode slavni krajni šolski svet pri sv. Miklavžu to zapomnil in takoj pri prvi seji sklenil, da hoče odslej le

slovensko uradovati, da si hoče tudi uradni pečat s slovenskim napisom kupiti, da ne bode pred svetom svoji materni občini sramote delal.

Iz Velenja. (Občinska volitev.) Dne 6. t. m. imeli smo volitvo za občinski odbor. Voljeni so večjidel sami narodnjaki; le iz usmiljenja do nasprotne stranke so zbrani trije tržani, ki bi radi Nemci bili in ti so Joža Virth, Janez Rak in Gašper Skaza. Po volitvi župana hočem Vam o teh volitvah obširneje poročati. Jaz imam nado, da bomo tudi župana izvolili iz naše narodne stranke.

Od sv. Jurja na Ščavnici. (Kaj je z našo obč. volitvo?) „Urad nam pokaže moža“, pravi stara prislovica, o resničnosti teh besed se je že marsikdo prepričal, tako tudi občina pri sv. Jurju na Ščavnici. Pred tremi leti je ona z velikim zaupanjem volila znanega rodoljuba za obč. predstojnika, moža, kateremu je Bog podaril dušnih zmožnosti, torej pa bi lahko uspešno delal v prid in blagor občine. Isto tako je bil tudi voljen takrat za načelnika v Gornjeradgonskem okrajnem zastopu. Da smo se v njegovi osebi nekaj zmotili vemo po preteku treh let dovolj, ker „urad“ ga je pokazal, kaj in kakov da je. Kar se tiče okrajnega gornjeradgonskega zastopa, to naj kdo drug objavi, tudi srenjskih zadev ne bom na široko razkladal, dovolj bodi to, če povem, da je marsikaj zanemarjajoč ali opuščajoč srenji na škodo, temu dokaz so slaba pota in eeste, na primer po vasi Biserjane, in med tem, ko druge občine po fari imajo že nove predstojnike, naš pa se nič za to ne zmeni, kakor bi na smoli sedel in nikdo ne vé, kedaj da bomo imeli volitve v obč. odbor; če bodo kedaj, vas močje obč. sv. Jurja opozorujem, da volite moža za predstojnika, ki bo značajan, katoliški kristjan, in za občni blagor vnet, pa pošten narodnjak! Toliko za danes, v prihodnje znabiti več in obširneje, ako bo potrebno. —

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Njih vejičastvo, svitla cesarica biva od nedelje sem v Miramare, lepi graščini ob morju za Trstom. — Kakor se čuje, pride minister dr. pl. Gautsch v kacic dneh v Maribor, da si ogleda, je-li v resnici treba novega poslopja za c. kr. višjo gimnazijo. Ali pojde še tudi v Celje, ni gotovo pa verjetno. — V državnem zboru voljeni so dr. Smolka za predsednika, grof Clam-Martinic za prvega, pl. Chlumecky pa za drugega podpredsednika. Izid te volitve ni mogel drugačnji biti, ker je dr. Smolka še rad, če je že tudi star, predsednik, grofa Clam-Martinica pa je prav zato treba, ker je dovolj oster, ako kateri govornik uhaja čez postavne meje. Zanimiva pa je ta volitev še vrh tega zato, ker se iz nje razvidi, kako

močni da ste v drž. zboru liberalna pa narodno-konservativna stranka. Grof Clam-Martinic dobil je namreč 167 (narodno-konservativnih) glasov, 105 (nemško-liberalnih) pa je bilo praznih. — V odbore, ki pripravljajo, oziroma preresetujejo predloge za seje drž. zbora, so se že tudi poslanci izvolili, izmed Slovencev je kan. Klun v šolskem, prof. Šuklje pa v gospodarskem. — Posl. Scharschmid in drugovi predložil je v torek načrt postave, vsled nje ima nemščina po vseh naših deželah obveljati za državni jezik, samo Poljakom v Galiciji pa Lahom na Primorskem dovoljuje se neka izjema. Če nič druga ne pride iz tega predloga, že te bode velika škoda, ker se bo o njem veliko in burno govorilo. — Na Koroškem je beljaški okraj izvolil, kakor smo slutili, liberalca Ghona za poslanca v državnem zboru in je torej grof Einspieler propadel. Nemčurjem je tokrat še silen sneg prišel na pomoč, kajti kmetje niso bili s hribov mogli, kedar se je v nekaterih krajih vršila volitev volilnih mož. — Ravnatelj kranjske hranilnice, ces. svetnik Rih. Janežič, stopi v pokoj a že se ponujata na njegovo mesto dva moža iz nemčurske stranke, advokat dr. Suppan pa zdravnik dr. Schaffer. Hranilnica je sedaj skoraj edini zavod na Kranjskem, ki ga še držé nemčurji v rokah in kakor stojé razmere, ostane jim še tudi za naprej gotova. — Za narodni dom v Ljubljani se pridno nabira, posebno obnesle so se dosehal Ikrajcarske in 10krajcarske knjižice. — Poslanec 1. okraja v tržaški okolici, g. Križanac, sedi sedaj v mestnem zboru med slov. poslancema gg. Abramom in Živcem ter pravi, da se hoče držati slov. poslancev, kjer bi šlo za koristi okolice. Če ostane mož v tem, stori le prav. — Na Hrvaškem začel je dež. sabor (zbor) svoje delovanje, poslanci prava so sila hudi na bana, grofa Khuen-Hédervárya ter bi mu radi uni „fond“ iztrgali iz rok, ki mu daje nekoliko denarja na prosto razpolaganje. Tokrat še tega niso dosegli, seveda, kako bi še ban sicer ostal v taki moči? — Na Ogerskem vrača se Nemcem to, kar storé oni z nami; Magjari radi bi tamkej, kakor druga slovenska ljudstva, tako tudi Nemce pomagjarili, zoper tako ravnanje kričé sedaj Nemci; a ne pomislijo, da iznarodjenje nikjer nikomu ne koristi. Avstrija je le mogočna, če in kedar daje vsem ljudstvom enake pravice.

Vnanje države. Kjer ni namen dober, tam nič ne ugaja. Velevlasti niso na vzhodnih krajih nikjer, kar se pravi, pravice hoteli vpeljati, za to jim tudi nikjer ne gre prav vkup. Bolgari in Srbi so se topli: ni jim tega bilo treba ali velevlasti so to dopustile, ker so menile, da bi se stvari na vzhodu tako utegnile prav, kakor bi njim ljubo bilo, zasukati. Kakor je podoba, pa jim tudi zmaga Bolgarov ni prav

ugodila. Zato tudi sklenenje mirú med njima med Bolgarskim in srbskim narodom, ne more priti do konca. Vse drugo je sedaj v redu, samo turški poslanik nima, kakor se pravi, pravih pooblastil, tedaj pa se še ne more pogajanje za mir početi. Kdo se temu ne smeje? — Turčija je pripoznala, da se združite Bolgarija in Rumelija. To je resnica, kajti se je to po celej Rumeliji tudi v cerkvah, tedaj slovesno naznanilo. — Kar se tiče mirú, pa visi še vse, kakor se pravi, v zraku. Za prave pogoje mirú, kake in kdo, ali Turčija ali Bulgarija, jih stavi, to še dosehdob ni dognano. — Rusija, vsaj kakor je podoba, sprijaznjuje se čedalje bolj s tem, da se izvrši zjedinenje Rumelije z Bolgarijo. Srbi sedaj računajo na Avstrijo, naše cesarstvo, da se bode za njo potegnila. Vse prav, ali Kalnoky, naš minister za zunanje zadeve, drži se, kakor je le prav, sedaj zapetega. — Bismark je našim prenapetim Nemcem dal prav občutljivo breco, ter se je izrekel, da noče vzprejeti resolucije, v kateri so se njemu (!) zahvaljevali, bolje bi mi rekli, ponizali do tal, ker je bil rekel, da je treba za nemški živelj iztiranja poljaških prebivalcev. — Na Angleškem je liberalni lord Gladstone spraval svoje ministerstvo skup, ali iz mož, ki so v to stopili, ne more se za gotovo sklepati, česa se naj od njih nadejamo. Toliko pa je vse eno gotovo, da bode to ministerstvo, naj bi se že katerega duha koli bilo nadehnilo, katoliškim Ircem nekaj pravic dalo, katerih dosehdob niso imeli. Če mu namreč Parnell, vodja Ircev, ne bode priskočil, ne bo se ministerstvo moglo držati. — Dani se tudi sedaj na jutru. Cesar Kitajcev je poprosil sv. Očeta v Rimu, da bi naj v njegovem glavnem mestu, Pekingu, nastavili svojega poslanika ter privolili, da bi on v Rimu tacega nastavil. Kaj da so na to prošnjo, ki je vsekako pomenljiva, sv. Oče odgovorili, ni še znano. — V Loudonu, v glavnem mestu Anglije, so delalci naredili veliko demonstracijo, vendar pa so jih redarji h koncu še vmirili, se ve, da so jih veliko za to pozaprlji. — Na Španjskem je kraljica-udova, Kristina, sedaj v hudih stiskah ali, kakor gredó noveja poročila, drži se dobro in ustaje, naj se začnó že od katere koli strani, nimajo ali vsaj ne najdejo v ljudstvu ugodnih tal. Nekaj je to že v državi, v kateri je puntarskega ognja polno.

Za poduk in kratek čas.

Andreju Šumanu v spomin.

IV.

Kdor zna drevesca gojiti in saditi, zna navadno tudi z ljudmi ravnati in mladino gojiti. Imel je sploh kakega mladiča v odgoji, ki mu je bil poznej priden hlapec, dokler si ni

pripravil svoje lastne hiše. Šuman je, kakor stari Nestor, videl tri človeške rode, dva roda sta se za njim odgojila. Svojih vrstnikov je imel uže prav malo in kolikor jih je ostalo, bili so raztreseni daleč okoli. Vsak starec je več menj usamljen, stoji sam kakor visoki hrast v lesju, kajti kar je okoli njega, vse mu je nižje in mlajše. Zato se je vsako leto veselil, če so prišli šolski prazniki. Takrat nas je prišlo iz mesta cela družba mlajšega in mladega sveta, ki so prišli obiskat očeta, tasta, dedeca ljubega. Zdelo se mi je vsekdar, da so imeli Šuman veselje s svojim zarodom še bolj nego s svojimi drevesci. Vsakemu vnuku so vedeli kako veselo in prijazno besedo ali nedolžno šalo. Ko je nekdanj mi bila žena pri sv. Ani na smrt bolena, „žal bi mi bilo, so djali, za tako mlado življenje, ne bi rad doživel take zgube.“ Ko smo se tako vsako leto v šolskih praznikih na skupno življenje bili navadili, bila nam je vsekdar ločitev težka.

Leta 1873 je umrla našemu Andreju Šumanu tudi žena, naša ljuba mati. Od te dobe bil je še bolj usamljen. Sreča, da je imel doma še dve vrli hčeri, ki sta mu bili postrežba, pomoč, družba do zadnjega trenutka. Bil je bolen komaj 36 ur, bil je na smrt pripravljen. Meni je služilo v pomirjenje, da mi je bilo še usojeno, zatisnoti mu trudne oči.

Andrej Šuman je bil malobeseden. Pa kar je povedal, premišljeno je bilo. Učil se je do zadnjega dne, znal je zadosti iz zgodovine, iz geografije, iz astronomije, govoril in pisal je nemški in slovenski. Zadnji čas pač že rajši slovenski. Med sosedi je slovel po svoji pravičnosti, zato so ga radi stavili za varuha. Kot varuh je branil varovance in njih pravice. marsikatero stopinjo je storil za nje. Krivice ni storil nikomur, rajši je sam krivico trpel. Ljudij ni ogovarjal, niti ogovarjanja poslušal, ampak vsakemu je kazal: pometaj pred svojim pragom! Svojo ženo, našo mater je izgledno ljubil in ji stregel in jo častil. bil je jima uzoren zakon. Ravno tako je ljubil svoje otroke in skrbel za nje, pa to tudi kazal, kedar je treba bilo. Kaj je bil meni, mi je težko izpovedati. Toda kaj mi je treba sramovati se ob zgubi tako častitljive glave? Bilo mi je na razstanku stanovskem. Pomnim še, kakor da bi bilo večeraj. Bil je pred hramom stal težek voz. Sam sem sedel na njem. Bil sem v misli vtopljen, skoro ves zlomljen in tóžen. Govoril nisem ničesar, ali celo malo že cel čas. Kateri oče bi ne poznal za tóge svojega sina? Izvoli si, mi pravi, kar ti je ljubo, jaz te nikamor ne silim. Samo vedi, da ti, kakor so zdaj leta, malokaj moremo pomagati. Tedaj sem šel z vašim dovoljenjem, ljubi oče, na Dunaj, in ko sem vam pisal v zadregi, vem, poslali ste mi več, nego sem prosil. — V srenji je bil Šuman

že dolgo časa prvi svetovalec, pri volitvah za deželni ali državni zbor volilni mož, dokler ga je veselilo, sedaj je puščal ta posel rad uže mlajšim možem, nekaj da bi se vadili političnega prepričanja, nekaj pa zato, ker naš okraj zadnji čas ni bil v nevarnosti.

Srečen mož, da ti svet ni bil brez veselja, življenje ne brez ploda, mladina imenuje s poštovanjem in častjo tvoje ime, vsi sosedi te hranijo v blagem spominu, otroci in vnuki pa žalujejo in jočejo, ne zato, ker stradajo, ampak zato, ker so zgubili svojega preljubega očeta in dedeca, ki so ga ljubili, in mu hranijo svojo ljubezen v srcih, naj se izcimijo iz nje djanja ljubezni in pravičnosti od roda do roda!

Josip Šuman.

Smešnica. 6. Dva prijatelja sedita v kavarni dobre volje in pogovarjajoč se, v tem zapazi eden bolho v svoji kavi. „O, tu pa je celo bolha v kavi“, pravi ves osupnen, „tega ne gre jesti!“ — „Je nevarno“, odgovori drugi, „kajti, ako ta stvar obilno črne kave popije, bedi celo noč in grize neprestano.“

Razne stvari.

(Velika izguba.) Iz Dunaja se poroča, da je starosta držav. poslancev, mons. Greuter, nevarno zbolel. Če ima mož v resnici bolezen, katero slutijo pri njem zdravniki, bode kmalu po njem; drž. zbor in še posebej konservativna stranka pa izgubi v njem vrliga govornika in neustrašljivega zagovornika sprave.

(Nezaupnica.) Ministru šulvereina, dr. Weitlofu storé njegovi volilci (notranje dunajsko mesto) sedaj posebno uslugo. Kakor se namreč čuje, pošljejo mu za to, ker je tudi on delal za znano resolucijo „nemškega kluba“, nezaupnico.

(Popravek.) V vrsti gospodov, ki imajo ravnateljstvo Mariborske posojilnice v rokah, izostalo je v zadnjem našem poročilu po naključju ime g. dr. Fel. Ferka. G. doktor je bil med rodoljubi, ki so posojilnico ustanovili in je vsa leta sem marljivi ud ravnateljstva.

(Poštne hranilnice,) kakor so v našem cesarstvu od 12. jan. 1883, so dne 1. febr. letos odprli tudi na Ogerskem; prvo knjižico so izvzeli svetli cesar obekrat; od 100 fl. daje naša hranilnica 3 fl. obresti na leto, ogerska pa 3 fl. 60 kr.

(Iz bauernvereina.) Nemška in nemčurska gospoda, ki dela v bauernvereinu Mariborske okolice, snide se prihodnjo nedeljo v Marenbergu. V prvi točki vzporeda stoji razprava o namenu bauernvereina. No lehke naloge nima govornik, ki bode to razpravljal in mi menimo, da bode ravno za to gosp. vitez Schönerer takrat izostal, kakor je že to v Mariboru storil.

(Hranilno in posojilno društvo v Ptuj.) Vsled slabega vremena ni prišlo k zboru 7. t. m. dovoljno število zadrušnikov. Zborovanje preložilo se je na sredo, 17. den t. m. ob 2. uri popoldne v Narodnem domu. Društvo je imelo meseca januarja t. l. dohodkov 8587 gld. 30 kr., stroškov pa 7810 gld. 62 kr., torej vsega prometa skup 16.197 gld. 92 kr.

(Iz posojilnice v Mariboru.) Kako je za naše kmete bile posojilnice treba, razvidi se najbolj iz njenega razvoja in zaupanja, ki ga uživa ona pri njih pa tudi pri naših političnih nasprotnikih. Kar torej kak listič, naj že potlej v Celju ali v Mariboru izhaja, blebeče zoper njo in druge posojilnice, ne kaže druga, kakor nezmožno jezo nekaterih tujih pritlikovcev, katerim je vse, kar je slovenskemu kmetu na korist, hudi trn v peti.

(Narodna čitalnica) pri sv. Petru pod sv. gorami priredi v prid revni šolski mladini v nedeljo dne 14. t. m. popoldne ob 4. uri veselico s tombolo itd. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Ormoška čitalnica) priredi svojim udom dne 14. februv. veselico s prav mičnim vspešdom.

(Vrankska čitalnica) je imela svoj občni zbor na svečnice dan. V odbor so voljeni gg.: Fran Šentak predsednik, župnik Anton Balon podpredsednik, Simon Meglič, Simon Oset, Ivan Gabršek, Anton Stepic, Dragotin Šventner kot odborniki in gg. Anton Kumer, Julij Gradišnik in Franjo Šorn kot namestniki. — Odbor namerava letos prirediti večjo pevsko slavnost, katere se bodo udeležili tudi jako odlični, sloveči pevci.

(Nagla smrt.) Starček Marko Krajnc, doma iz Šent-Jurja, je dne 3. t. m. na cesti v Celju, kar v hipu vkup zlezal in je še v tistem trenotju umrl.

(Na Dobrni) je pri volitvi dne 9. t. m. čas občinskega predstojnika dosegel vrli konservativec gosp. J. Kok.

(Vreme za sledeče dni) napovedujejo po časnikih vremenski preroki tako-le: za 12. febr. sneg z burjo in dež, 18. febr. dež, deloma sneg in megla, 20. febr. megleno, sneženo, 25. febr. dež (sneg). Pravijo, da bo ta mesec v obče podoben minolemu januarju.

(Iz ječe v ječo.) Jože Cajzek jo je bil tovnje iz zapore v Celju potegnil a ni dolgo dihal prostega zraka. Žandarji so ga v Rogacu izpoznali in zopet v luknjo vtaknili, sedaj si ga bodo pa že trdniše zavarovali.

(Iz učiteljstva.) Učiteljsko društvo v Konjicah je dne 4. febr. t. l. zborovalo. Za predsednika izvoljen je g. Pavel Leitgeb; za namestnika g. Peter Kapun; za odbornike pa gg.: L. Tribnik, B. Malenšek in Miha Teran. Tajnik je g. Trabusiner.

(Srečna občina.) Trg Muta ob Dravi je toliko srečen, da daje obč. zastop sam svojim sosrenječanom veselice, in kakor poroča „D.W.“, vabi na-nje še sosede Marenberžane. Vidi se pač, da živimo v predpustu.

(Od Mozirske čitalnice) se nam poroča, da je občni zbor dne 2. febr. sklenil, da za naprej kot ude čitalnične ne sprejema oseb, katere so dvomljive glede narodnosti in se ne drže društvenih pravil.

(Pod zemljo.) V jamah pri Trbovljah izgodila se je letos že druga nesreča. Unel se je na luči necega delalca, Starina. treskalni plin in njega je v hipu podsipalo, paznika, ki je bil za njim, pa je hudo osmodilo.

(Spremembe v lav. škofiji.) Č. gosp. Janez Brglez, kaplan v Konjicah, postal je župnik v Artičah.

(Vabilo.) „Kmetsko bralno društvo“ v Rušah priredi v nedeljo 14. t. m. veselico, in vabi vse ude in prijatelje, da se je v obilnem številu udeležijo.

Loterijne številke:

V Gradcu 6. februarja 1886: 22, 25, 46, 83, 74
V Dunaju „ „ „ 44, 42, 2, 11, 46
Prihodnje srečkanje 13. februarja 1886.

1—2

Prodaja posestva.

C. kr. okrajno sodišče v Sevnici za Savo dozvoljuje, da se — 1600 gld. vrednosti — posestvo neobteženo, ki obsega zidano hišo št. 88 s kletjo v trgu, majhni vinograd, njivo, pašnik in hosto, po prostovoljni javni dražbi edini prodalni dan

27. februarja t. l.

dopoludne od 10. — 12. ure pri imenovanem sodišču samo za izklicno ceno 800 gld., ali pa čez odda. Dražbeni pogoji itd. se zamorejo v uradnici uvideti. Kupci se uljudno povabijo.

Prisrčna zahvala.

V prebitkeji tugi o nesreči, katera me je zadela, ker mi je nemila smrt preblago soprogo

Johano

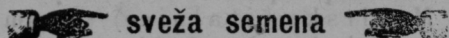
tako nenadoma pobrala, bilo mi je veliko tolažilo prijazno sočutje sorodnikov, tržanov in okoličanov šoštanskih in velenjskih pri slovesnem pogrebu dne 4. t. m., kojega se je nenavadno velika množina vdeležila. Prisrčno zahvalo toraj izrekam vsem, posebno tudi darovalcem krasnih vencev in pa šoštanskemu pevskeemu zboru, ki je na grobu ranjke s premilimi žalostinkami srca poslušalcev ganil.

Šoštanj, dne 5. svečana 1886.

Mihael Golob, gostilničar.

V priporočitev.

Janez Pražen, umetni in tržni vrtnar v Celju priporoča spoštovanemu p. n. občinstvu

sveža semena

kmetijska, sočivska in rožna, zelišč v loncu, vsako vrsto, smrečna in borova drevesca ter rože, veže tudi okusne šopke in grobne vence, za te tudi oskrbi napise, sestavlja plane za vrte in angleške zverinjake.

Primerna cena kakor tudi hitra postrežba se zagotavlja. S poštovanjem

J. Pražen,
umetni vrtnar.

2-3

Razglas.

Na deželni sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru na Dr. se začne šolsko leto

1. marca 1886.

Več pove ravnateljstvo.

Maribor v januarju 1886.

(Glej Slov. Gospodar štev 4.)

2-2

Provizorična učiteljska služba

se na trirazredni, v IV. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli pri Mali nedelji z začetkom ob veliki noči odda.

V nemškem in slovenskem jeziku v govoru in pisavi popolnem zmožni prositelji vložijo naj svoje prošnje do konca februarja t. l. pri krajnem šolsk. svetu pri Malinedelji, pošta Ljutomer.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,
dne 26. januarja 1886.

2-2

Naznanilo.

Hranilno in posojilno društvo v Ptuiju, registrovana zadruga z neomejeno zavezo ima občni zbor, ker 7 t. m. ni prišlo zadostno število zadružnikov, v sredo 17. t. m. ob 2. uri popoldne v Narodnem domu s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o računu za leto 1885.
2. Sklepanje o porabi čistega dobička.
3. Izvolitev ravnateljstva.
4. Izvolitev nadzorništva.
5. Predlogi.

V Ptuiju, dne 7. svečana 1886.

A. Jurca, ravnatelj.

Iz drevesnice

viteza pl. Hempel v Radgoni se prodaje visoka jabelka, komad za 50 kr., manjša za 30 kr. Tudi se odda tukaj 15 štrinjakov prav dobrega vina, letnika 1858. Več pove g. Franc Bračko v Orehovi vesi, pošta Radgona (Radkersburg).

2-3

Naznanilo.

Na deželni sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru vršil se bo prvi poduk za viničarje od 15. do 27. marca t. l. Tega poduka se lahko udeležijo Štajerci, kateri se z vino- in sadje-rejstvom pečajo in so dovršili 19. leto. Ubožnim poslušeljcem se lahko dovolji podpora 1 gold. na den iz deželnega zaklada. Prošnje za vzprejem, oziroma za podpore se naj vložijo pri ravnateljstvu deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru.

V Gradcu, meseca februarja 1886.

Od štajerskega deželnega odbora.

Iz Rajmund Wieser-jeve žganjarije

2-6

v Hočjah (Kötsch) pri Mariboru, Štirsko,

se priporoča:

Izvrstna tropinska žganjica per hektoliter	.	.	gld. 18 — 26.
„ drožena „ „ „	.	.	„ 22 — 60.
„ slivovka „ „ „	.	.	„ 23 — 40.
„ brinjevec „ „ „	.	.	„ 20 — 28.
„ višnjevka „ „ „	.	.	„ 20 — 22.
„ Rostopschin „ „ „	.	.	„ 20 — 22.

Ako se kupi celi hektoliter, pošlje se voznina **prosto** na vse železniške postaje, ako pa 3 hektolitri, prosto po železnici s sodom vred.